

Samråd i Social- og Indenrigsudvalget den 13. oktober 2016

11. oktober 2016

Samrådsspørgsmål C

Spørgsmål C: Vil ministeren redegøre for sin holdning til, om den økonomiske ulighed i Danmark bør begrænses?

Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Magnus Hennicke (S).

Svar

[Indledning – den økonomiske ulighed i DK er begrænset]

Der spørges om min holdning til, om den økonomiske ulighed i Danmark bør begrænses.

Jamen, den økonomiske ulighed i Danmark *er* jo allerede begrænset. Danmark er blandt de tre lande – ud af 33 OECD-lande – der har den mest lige fordeling af den disponible indkomst. Kun i Island og Norge er indkomsten mere lige fordelt end i Danmark.

Indkomstforskellene er i internationalt perspektiv også små, når man sammenligner kort- og langtuddannede eller mænd og kvinder. Og vi har ikke blot små indkomstforskelle, vi har også stor indkomstmobilitet og lavindkomstgruppen er relativt lille.

Regeringens helhedsplan har som et centralt mål at skabe øget økonomisk fremgang i Danmark. Men et af problemerne med Gini-koefficienten – og lignende mål for indkomstfordelingen – er, at den ikke fortæller os noget om ændringerne i indkomst*niveauet*. Hvis vi alle fik fordoblet vores indkomst, ville det ikke ændre Gini-koefficienten.

[Stigende ulighed målt ved Gini-koefficienten]

Jeg er godt klar over, at Gini-koefficienten i dag højere end i midten af 1990'erne, og at Jobreform II som nævnt tidligere i dag vil føre til en yderligere ret beskeden stigning.

Er denne udvikling så udtryk for et problem? Nej, ikke efter min opfattelse.

Jobreform II er – i forlængelse af tidligere skattereformer – udformet, så gevinsten ved at være i beskæftigelse øges. En større beskæftigelse giver os flere muligheder som samfund til at finansiere fx sundhedsydelser og uddannelse. Og for den enkelte må det da være en tilfredsstillende at kunne forsørge sig selv.

Der skal også være plads til forskellighed. Hvis en familie vælger at prioritere fritid højere og derfor arbejder mindre end en anden familie er det efter min mening ikke et fordelingsmæssigt problem.

Der er en række mere tekniske grunde til, at det ikke er helt lige til at vurdere størrelsen af den økonomiske ulighed. Det er ikke tilstrækkeligt at bruge ét tal som fx Gini-koefficienten som et udtryk for økonomisk ulighed.

Gini-koefficienten måler indkomstforholdene i et enkelt år. Det betyder blandt andet, at målingen påvirkes af midlertidige indkomstudsving, fx som følge af ledighed.

Hertil kommer, at indkomsten for de fleste af os varierer ganske meget gennem livet. Når vi er unge og under uddannelse har vi relativt lav indkomst, efter vi træder ind på arbejdsmarkedet stiger indkomsten, for så atter at falde, når vi trækker os tilbage.

Netop befolkningsudviklingen kan forklare en del af stigningen i Gini-koefficienten de sidste tyve år. Andelen af ældre og indvandrere er øget, og det har trukket koefficienten op.

Befolkningens uddannelsessammensætning er også en væsentlig forklaring på den stigende målte ulighed. Flere unge end tidligere får i dag en videregående uddannelse. Mens de uddanner sig, har de typisk lav indkomst. Når de er færdiguddannede, får de ofte et vellønnet job.

Det bidrager til en højere økonomisk ulighed. Men derfor skal vi da ikke skrue tiden tilbage, så vi får færre højtuddannede og flere ufaglærte.

Tilsvarende vil den målte økonomiske ulighed typisk stige, når en ledig kommer i beskæftigelse. Men det er da ubetinget en positiv udvikling – både for den enkelte og for samfundet – at vi i dag har markant færre ledige end i 1990'erne.

Men når vi drøfter betydningen af økonomisk ulighed, synes jeg bestemt ikke, det er ligegyldigt hvilket indkomstniveau, det drejer sig om. Det er netop derfor, at regeringen – senest med forslagene i Helhedsplanen – lægger så stor vægt på at skabe økonomisk vækst og højere indkomster.

[Skatter og overførslers betydning]

Udformningen af skattesystemet og indkomstoverførslerne har selvfølgelig stor betydning for fordelingen af de disponible indkomster.

Danmark er i denne henseende karakteriseret ved en at have en i international sammenhæng høj omfordeling af indkomster. Det bidrager til vores meget lige fordeling af de disponible indkomster.

De senere års skattereformer under skiftende regeringer har gjort skattesystemets omfordelende virkning lidt mindre, end det ville have været uden reformer.

Til gengæld har reformerne betydet et løft i beskæftigelsen, fordi gevinsten både ved at komme i arbejde og ved at yde en ekstra indsats, er blevet øget.

Noget lignende kan siges om indkomstoverførslerne. Der er de senere år gennemført en række reformer, fx på kontanthjælpsområdet, der sigter på at give personer uden for arbejdsmarkedet bedre muligheder og stærkere tilskyndelse til at uddanne sig og få et job.

Også her er det min opfattelse, at gevinsten ved, at flere kommer i beskæftigelse eller uddanner sig, opvejer eventuelle ulemper i form af en lidt højere målt økonomisk ulighed.

Det sagt skal vi selvfølgelig fortsat sikre, at borgere, der ikke har mulighed for at forsørge sig selv har en rimelig levestandard. Den sociale indsats skal navnlig komme de særligt udsatte grupper til gode.

[Afrunding]

Jeg vil gerne fastholde et Danmark uden store økonomiske skel. Min holdning er, at alle skal have mulighed for at få del i den økonomiske fremgang.

Det sikrer vi bedst ved at give alle mulighed for at få en uddannelse og et arbejde. Jo flere vi får i arbejde frem for offentlig forsørgelse, jo bedre bliver både vores fælles velfærd og den nære velfærd i den enkelte familie. Derfor skal det kunne betale sig at arbejde frem for at modtage en offentlig ydelse.